МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені О.О. Богомольця
ІНСТИТУТ ГІГІЄНИ ТА ЕКОЛОГІЇ

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)

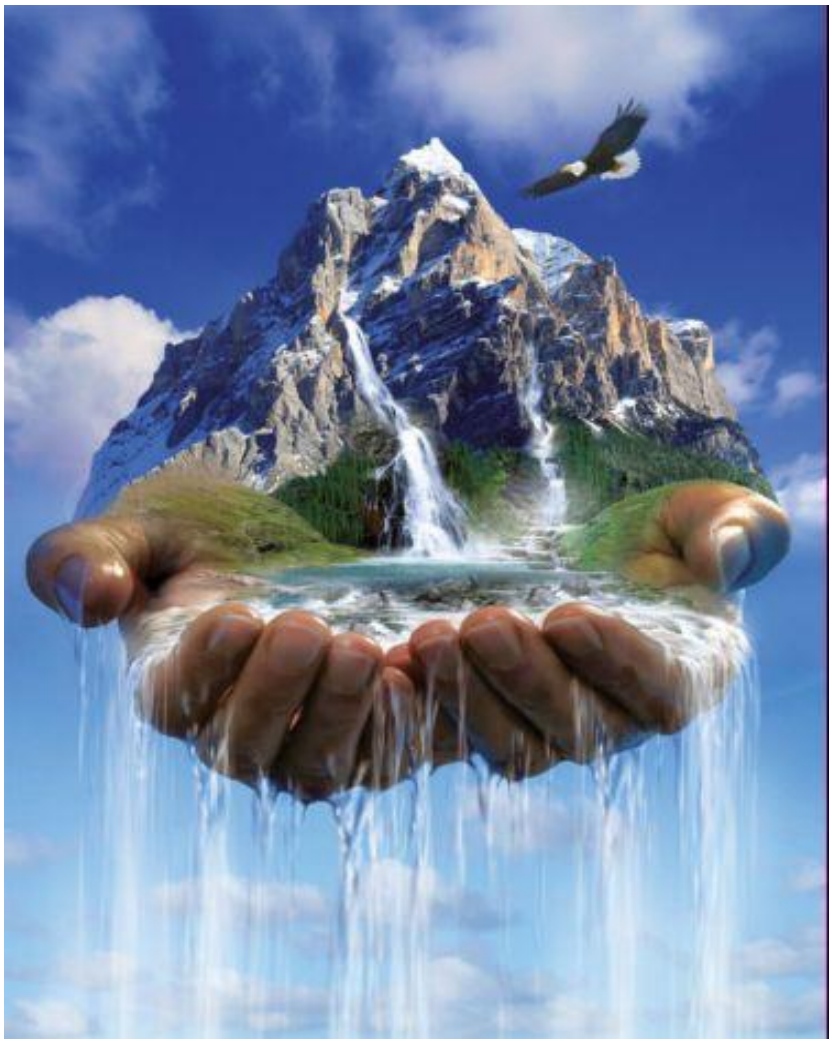

19 березня 2025 р

м. Київ

УДК _613+574]:061.3

Головний редактор: Омельчук С.Т. член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор

Заступник головного редактора: Гринзовський А.М. д.мед.н., професор, Вавріневич О.П. д.мед.н., професор.

Технічний редактор: доцент кафедри гігієни та екології НМУ імені О.О. Богомольця к. мед. н., доцент Кондратюк М.В.

Редакційна колегія:
БАРДОВ В.Г. – член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор;
ГАРКАВИЙ С.І. – д.мед.н., професор;
ГРУЗЄВА Т.С. – д.мед.н., професор;
ПЕТРУСЕВИЧ Т.В. – к.мед.н., доцент;
КОРШУН М.М. – д.мед.н., професор;
ШИРОБОКОВ В.П. – академік НАН та НАМН України, д.мед.н., професор;
ЯВОРОВСЬКИЙ О.П. – академік НАМН України, д.мед.н., професор.

Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 19 березня 2025 р.) / за загальною редакцією член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука. – К., 2025. – 298 с.

У матеріалах науково-практичної конференції з міжнародною участю **«Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 19 березня 2025 р.)** відображено актуальні питання гігієни, екології та громадського здоров'я: вплив довкілля на здоров'я людини, профілактику й лікування захворювань, епідеміологічні виклики, безпеку харчових продуктів, умови праці та медичного забезпечення у воєнних умовах. Основний акцент – міждисциплінарні зв'язки екології й профілактичної медицини, що має на меті: гармонізувати науково-дослідну діяльність у межах «Єдиного здоров'я» з політиками ЄС, готувати фахівців і сприяти післявоєнному відновленню України.

УДК _613+574]:061.3

У разі повного або часткового використання матеріалів збірника посилання обов'язкове
Оргкомітет конференції вважав за доцільне залишити авторські тексти без змін

© НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙУНІВЕРСИТЕТ
імені О.О.Богомольця

територій залишками ВП; розробки рекомендацій (робочого проєкту, РП) стосовно біологічної ремедіації (БР) на повне відновлення постраждалих територій розмінованих земель сільськогосподарського та промислового призначення, водного фонду, водно-болотних угідь та земель природно-заповідного фонду на конкретній ділянці; організацію та проведення робіт з БР. БР земель повинна включати вирощування технічних культур та передбачати особливості використання при цьому як осадів стічних вод, так і деяких засобів захисту рослин. Вирощена біологічна маса технічних культур має статус відходів і підлягає додатковій переробці в товарну продукцію.

НЕОБХІДНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ МОНІТОРИНГУ СТІЧНИХ ВОД ДЛЯ ВИЯВЛЕННЯ SARS-COV-2 В УКРАЇНІ ЯК НОВОГО ПІДХОДУ ДО ЕПІДЕМІЧНОГО КОНТРОЛЮ

Загоруйко О.В.[1], Борисенко А.А.[2], Омельчук С.Т.[2]

[1]*ДУ «Вінницький обласний ЦКПХ МОЗ України»*

[2]*Національний медичний університет імені О.О. Богомольця*

Епідеміологічний нагляд під час проведення моніторингу стічних вод в умовах масового поширення COVID-19 набув значної уваги у світовій практиці, оскільки дає змогу виявляти сліди SARS-CoV-2 у популяції незалежно від проведення та охоплення тестуваннями населення. Такий підхід успішно впроваджений у багатьох країнах і є складовою національних програм громадського здоров'я. У контексті України, де система громадського здоров'я перебуває в активній фазі реформування, запровадження моніторингу стічних вод є не лише інноваційним, а й актуальним заходом. Це зумовлено нагальною потребою зміцнити епідеміологічний нагляд, що передбачено в Концепції розвитку системи громадського здоров'я (розпорядження КМУ № 1002-р від 30.11.2016) та Стратегії розвитку системи охорони здоров'я до 2030 року, а також вимогами міжнародних медико-санітарних правил. Застосування такого підходу може суттєво покращити ефективність нагляду за поширенням вірусу,

мінімізувати ризики виникнення нових хвиль COVID-19 та розвантажити систему охорони здоров'я.

Мета. Аналіз необхідності та можливостей впровадження системи моніторингу стічних вод в Україні для раннього виявлення SARS-CoV-2, прогнозування нових спалахів інфекції та оптимізації епідеміологічного нагляду.

Результати. В Україні існує розгалужена мережа мікробіологічних та вірусологічних лабораторій, які, за умови певної модернізації, можуть бути використані для проведення досліджень стічних вод на наявність SARS-CoV-2. Насамперед ідеться про оновлення технічної і матеріальної бази та запровадження стандартних операційних процедур відбору, транспортування й проведення досліджень зразків. Не менш важливою є підготовка кваліфікованих фахівців, здатних вірно інтерпретувати результати й оперативно передавати їх відповідним органам влади та профільним установам. Інтеграція моніторингу стічних вод у систему епідеміологічного нагляду вимагатиме узгодження між різними відомствами й установами, зокрема Міністерством охорони здоров'я, місцевими органами влади та центрами контролю та профілактики хвороб, що безпосередньо проводять дослідження. Така координація є ключовою для отримання достовірних даних, порівнянних у часі та просторі.

Результати проведених досліджень показали, що впровадження моніторингу стічних вод має низку стратегічних переваг. Це дозволить підвищити оперативність та ефективність епідеміологічного нагляду, оскільки раннє виявлення вірусу в каналізаційних стоках може стати підставою для локальних обмежувальних заходів, які стримуватимуть подальше поширення інфекції. Також це буде сприяти більш раціональному використанню ресурсів системи охорони здоров'я, тому що сприяє проведенню локального тестування населення та організації протиепідемічних заходів. Завдяки такому підходу знижується залежність від рівня охоплення населення тестуванням, адже навіть за наявності безсимптомних носіїв вірус виявляється у стічних водах. Отриманий досвід моніторингу COVID-19 у стічних водах відкриває шлях до комплексного

нагляду за іншими інфекціями, що може підвищити загальний рівень біобезпеки та забезпечити своєчасну реакцію на потенційні спалахи.

Висновок. Таким чином, запровадження системи додаткового моніторингу стічних вод для виявлення SARS-CoV-2 в Україні є стратегічним кроком, який може суттєво посилити національну систему епідеміологічного нагляду, підвищити рівень готовності до нових хвиль COVID-19 та інших інфекційних захворювань, а також сприятиме виконанню міжнародних зобов'язань у сфері громадського здоров'я.

ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ІНСЕКТИЦИДІВ КЛАСУ КАРБАМАТИ НА ОРГАНОЛЕПТИЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ВОДИ

Зінченко Т.І., Кондратюк М.В., Ібрагімова І.В., Пельо І.М.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Актуальність. Застосування хімічних засобів захисту рослин, в тому числі інсектицидів, є невід'ємною складовою сучасних сільськогосподарських технологій. При деструкції пестицидів відбувається накопичення та міграція їх у ґрунті, водному середовищі, рослинах, що може негативно вплинути на стан навколишнього середовища та здоров'я людей.

Незначний вміст залишкових кількостей пестицидів суттєво не змінює органолептичні властивості води (запах, смак та присмак, кольоровість, каламутність), а тому і не викликає підозри щодо її безпечності, але разом з тим вживання такої води може негативно вплинути на стан здоров'я людини. Саме тому єдиним способом оцінки якості та безпечності питної води є проведення лабораторних досліджень атестованою лабораторією.

Метою роботи **є** гігієнічна оцінка впливу діючих речовин з інсектицидною активністю класу карбамати (біфеназату та метомілу) на органолептичні властивості води.

Результати: На базі сектору гігієнічних досліджень води Інституту гігієни та екології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця було